

14.6.2022

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 13.06.2022

UJ 14/2022 vp - U 59/2021 vp

Energiateollisuus ry:n lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esitämme mielipiteenämme seuraavaa.

U-kirje on pääsääntöisesti hyvin valmisteltu ja yhdyimme sen näkemyksiin suurilta osin. Etenkin kiinteisiin biomassapolttoaineisiin liittyen Suomen tulisi kuitenkin ottaa selkeän kriittinen linja esimerkiksi erilaisiin jakeittain tapahtuvaan käytön rajaukseen tai kaskadikäytön määrittämiseen liittyen.

Tukijärjestelmät ja kaskadikäyttö

Mielestämme kannassa tulisi suhtautua kriittisesti ehdotukseen jäsenvaltioiden ilmoitusvelvollisuudesta kaikista kaskadiperiaatteen soveltamista koskevista poikkeamisista.

Lisäksi kannassa tulisi ottaa kirjattua voimakkaammin kantaa siihen, että kaskadiperiaatteen sovelluksesta säädetään ainoastaan bioenergiaa koskevien suorien tukijärjestelmien osalta.

Suomelle on kiinteisiin puupolttoaineisiin liittyen yksiselitteisen tärkeää, että metsähakkeen käyttö energiaksi säilyy uusiutuvana sekä kestäväenä ja päästökaupassa täten nollapäästöisenä energiana kaikkien jakeiden osalta. On hyvä, että u-kirjeessä tuodaan tähän selkeä kanta.

Kestävyyskriteerit

ET:n näkemyksen mukaan Suomen tulisi kannattaa ehdotettua muutosta siitä, että metsäbiomassaa koskeva kiellettyjen alueiden tarkastelu on viety riskiperusteisen arviointimallin sisälle. Muutos yksinkertaistaa kestävyden tarkastelun toteuttamista antaen mahdollisuuden varmistaa riskiperusteisesti kestävyden toteutuminen kansallisesti tai hankinta-alueella.

Kestävyyskriteerien riskiperustaiseen malliin lisättyjen keinojen listan tulisi olla esimerkinomainen, ja tältä osin ET yhtyy valtioneuvoston näkemykseen. Myös tämä varmistaa, että kansallisesti voidaan huomioida juuri Suomen erilaisiin metsiin sopivimmat keinot käyttöön kestävyden varmistamisesta.

Vähähiilisen energian edistäminen

On olennaisen tärkeää tunnistaa, että uusiutuvan energian lisäksi myös kaikki muu vähähiilinen tai hiilineutraali energia tarvitaan avuksi vähähiilistä energiankäyttöä tavoiteltaessa. Tämän vuoksi ET yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että vähähiilinen energia tulisi voida laskea mukaan tämän direktiivin mukaisiin tavoitteisiin. Olennaista olisi tarkastella saavutettavaa kokonaisuutta, myös muut Fit for 55-valmiuspaketin aloitteet huomioiden. Tämän vuoksi jatkovalmistelussa olisikin kiinnitettävä huomiota päästöihin ja päästövähennyksiin sen sijaan, että tarkastellaan yksittäisiä teknologioita tai polttoaineita.

REPowerEU: Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

ET yhtyy kantaluonnoksen yleiseen näkemykseen hallinnollisten menettelyiden tärkeydestä vihreän siirtymän edistämiseksi. Kantaluonnoksen mukaan valtioneuvosto suhtautuisi kuitenkin kriittisesti kaikkiin REPowerEU-ehdotukseen sisältyviin sujuvoittamisesityksiin.

Vastoin kantaluonnosta ET suhtautuu myönteisesti luvankäsittelyaikoihin. Kantaluonnoksen mukaan käsittelyaikoja ”tiukennettaisiin huomattavasti”. ET huomauttaa, että tiukennukset kohdistuvat ns. ydinkehittämisaalueisiin (go-to -alueet), joissa on jo tehty SOVA-lain mukainen ja tarvittaessa Natura-vaikutusten arviointi ja joissa YVA-menettely ei enää olisi ehdotuksen mukaan tarpeen. ET pitää tervetulleena ajatuksena myös viranomaisen velvollisuutta validoida hakemus nopealla aikataululla sekä tähän liittyvää ajatusta siitä, että käsittelyaikojen laskenta alkaa validoinnista. ET ehdottaa tämän lisäämistä kantaan.

Vastoin kantaluonnosta ET suhtautuu myönteisesti ympäristövaikutusten arviointien sisällyttämiseen lupamenettelyn määritelmään. YVA-menettely on lakisääteinen, pakollinen ja hankekohtainen menettely, joka on edellytys lupien käsittelylle.

Kantaluonnoksen mukaan valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti velvollisuuteen määrittää uusiutuvan energian ydinkehittämisaalueet. Myös ET näkee, että ydinkehittämisaalueiden linkittäminen nykyiseen suunnittelujärjestelmään tai uuden erillisen menettelyn kehittäminen tätä tarkoitusta varten voivat olla haasteellisia erityisesti direktiiviluonnoksen aikataulussa. ET:n näkemyksen mukaan oleellista on, että soveltuvilla alueilla kaavoitus-, YVA- ja lupamenettelyt ovat ennakoitavat ja sujuvat.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin kriittisesti siihen, että uusiutuvan energian hankkeet luokiteltaisiin erittäin tärkeän yleisen edun mukaisiksi. Perusteena valtioneuvosto toteaa säännöksen tarkoittavan sitä, että hankkeet syrjäyttäisivät ympäristödirektiivien (lintu-, luonto- ja vesipuitedirektiivit) suojelusäännökset riippumatta hankkeen todellisesta yhteiskunnallista merkityksestä. ET halua tuoda esille, että yleisen edun status koskee mainittuihin direktiiveihin liittyvien poikkeuslupien edellytyksiä. On huomionarvoista, että hankkeen status on näissä kaikissa direktiiveissä vain yksi myöntämisedellytys. Muita myöntämisedellytyksiä ovat mm. vaatimus siitä, että hanke ei saa poikkeuksesta huolimatta haitata suotuisan suojelun tason säilyttämistä ja hankkeelle ei saa olla vaihtoehtoisia ratkaisuja. Vesipuitedirektiivin sallimat poikkeukset ovat ylipäättään hyvin rajoitettuja.

Lisätietoja:

Karoliina Muukkonen

050 331 4747, karoliina.muukkonen@energia.fi